

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1941.

Andra kammaren.

Nr 34.

Fredagen den 30 maj.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 24 och den 25 innevarande maj.

§ 2.

Herr statsrådet *Pehrsson-Bramstorp* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 265, angående anslag till jordbrukets kreditkassor för budgetåret 1941/42;

nr 266, angående framflyttning av tiden för återställande av vissa svenska jordbrukskreditkassan tillhandahållna statsobligationer;

nr 274, angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till Statens sjuksköterskeskola: Utrustning;

nr 275, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 11 juni 1937 (nr 348) om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer;

nr 276, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 21 § lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete;

nr 278, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m.;

nr 279, angående prisrabatterande åtgärder på jordbrukets område m. m.;

nr 280, med förslag till förordning angående ytterligare utsträckning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela förordnande jämlikt 1 § förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror, m. m.;

nr 282, angående anslag för budgetåret 1941/42 till egnahemsorganen för handhavande av bostadsförbättringsverksamhet, m. m.; och

nr 283, angående anslag till anläggningskapital för nya sulfitspritfabriker.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

Föredrogos var efter annan följande å kammarens bord vilande Kungl. Maj:ts propositioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet propositionen, nr 258, angående inköp för postverkets räkning av fastigheter i Karlskrona;

till bevillningsutskottet propositionen, nr 264, med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin;

till statsutskottet propositionerna:

nr 267, angående anvisande av medel för ordnande av Svea livgardes förläggning å Järvafältet m. m.; och

Andra kammarens protokoll 1941. Nr 34.

nr 268, angående anvisande av medel för uppförande av vissa verkstäder vid Karlskrona örlogsvarv m. m.;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 269, med förslag till förordning om viss tillämpning i fråga om älgkött av lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus; samt

till statsutskottet propositionerna:

nr 270, angående långtidstillägg för vissa värnpliktiga och

nr 271, angående anslag till statens tvångsarbets- och alkoholistanstalter.

§ 4.

Föredrogos var för sig och remitterades till statsutskottet följande på bordet liggande motioner, nämligen

nr 314 av herr *Carlström m. fl.*; och

nr 315 av herr *Sundström* i Skövde.

§ 5.

Interpellation.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr **Jonsson** i Skutskär, som anförde: Herr talman! I och med utgången av år 1942 skola understödsföreningar — exempelvis begravningskassor — enligt lagen av den 24 mars 1938 (nr 96) uppgå i erkända sådana eller också skriva om stadgarna så att dessa stå i överensstämmelse med föreskrifterna i nämnda lag om understödsföreningar. Göres ej detta före utgången av nästkommande år, tvingas de understödsföreningar, som äro registrerade enligt äldre lag — av tillsyningsmyndigheten (pensionsstyrelsen) — att träda i likvidation.

Dessa ökade maktbefogenheter för chefmyndigheten ha som bekant tillkommit för att röja upp i den snårskog, som på detta område vuxit upp inom vårt socialförsäkringsväsende under årens lopp. 1938 års lagändring på härvarande område hade som syftemål att skapa en organisatorisk samordning till gagn för de försäkrade själva.

Emellertid har det visat sig, att nämnda omläggning av understödsföreningarnas stadgar eller övergång till erkända kassor, exempelvis begravningskassor, ställt dessa kassors äldre medlemsklientel i en situation, där de ha att välja på att erlægga kvartalsavgifter, som äro fyra till sex gånger högre än vad de tidigare erlagt, eller också lämna kassan. Detta beroende på att de ej få räkna sig till godo de år de tillhört kassan enligt äldre lag utan betraktas vid övergången till erkänd kassa såsom nyintagna medlemmar. För att något belysa, hur de ekonomiska konsekvenserna för en begravningskassas äldre medlemmar verka vid övergång till en erkänd kassa kan jag anföra ett exempel från Norduppland, där en begravningskassa enligt äldre lag — dock försäkringstekniskt omräknad år 1935 — erhållit anbud för övergång till Sveriges centrala begravningskassa, understödsförening. Den förstnämnda kassans medlemmar, vilkas antal är 445, medan kassans fonderade medel belöpa sig på 20,900 kronor, ha under hela försäkringstiden att erlægga en fast avgift enligt en stigande skala från 20 till 59 års ålder, räknat från överlåtelsestillfället, enligt följande:

Ålder vid överlåtelsen	Kvartalsavgift för 200 krs begravningshjälp
Från 20 till 29 år.....	Kr. 0: 79 till 0: 99
» 30 » 39 »	» 1: 02 » 1: 37
» 40 » 49 »	» 1: 41 » 1: 99
» 50 » 59 » och däröver	» 2: 08 » 3: 04

Interpellation. (Forts.)

Som jag tidigare omnämnt, tages ingen hänsyn till de år, en medlem tillhört den övergående kassan under flydda decennier, utan avgiften räknas efter vederbörandes ålder vid övergångstillfället. Detta har som vi förstå till följd, att medlemmarna — trots att de tillhört den övergående kassan från början av seklet och varit banbrytare för denna försäkringsrörelse i vårt land — genom de försäkringstekniska föreskrifterna enligt 1938 års lag om understödsföreningar tvingas att betala oskäligen avgifter eller också på gamla dagar lämna kassan. Denna fiskala inställning gentemot de äldre åldersgrupperna, som här ovan anförts, står, enligt vad jag kan finna, i en direkt motsats till den »hjälp till självhjälp», som statsmakterna genom lagändringen om understödsföreningar av den 24 mars 1938 säkerligen åsyftade.

Under återopande av vad jag sålunda anført utbeder jag mig kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande frågor:

1) Har statsrådet uppmärksammat de orimligt höga avgifterna, som begravningskassornas äldre medlemsklientel får erlægga vid övergång till understödsföreningar enligt 1938 års lag?

2) Är statsrådet villig att medverka till att nämnda medlemsklientels övergång till erkänd begravningskassa underlättas medelst statsbidrag?

Denna anhållan bifölles.

§ 6.

Föredrogs ett från första kammaren överlämnat protokollsutdrag, nr 431, innefattande delgivning av nämnda kammares beslut över dess andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 7, i anledning av väckt motion om undersökning rörande sådana missförhållanden, som onödigtvis fördyra varor under deras överförande från producent till konsument.

Enär andra kammaren den 28 maj 1941 vid behandling av sitt andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 5, fattat enahanda beslut som det, vilket nu blivit kammaren delgivet, beslöt kammaren, att delgivningen icke skulle föranleda någon kammarens åtgärd.

§ 7.

Till bordläggning anmälles:

statsutskottets utlåtanden:

nr 138, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående meddelande av statsgaranti åt tillverkare av brännstovv;

nr 139, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till nybyggnad för landsarkiv i Linköping;

nr 140, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till undersökning av de lokala olikheterna i levnadskostnaderna år 1941 m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

nr 141, i anledning av väckta motioner om utredning om beredande åt innehavare av ofullständiga jordbruk av arbetstillfällen utanför jordbruket;

nr 142, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster för budgetåret 1941/42;

nr 143, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till stat för riksgäldsfonden;

nr 144, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 dels under fjärde huvudtiteln, dels ock till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond;

nr 145, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond;

nr 146, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till teckning av ytterligare aktier i Svenska skifferoljeaktiebolaget;

nr 147, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri;

nr 148, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lotsverkets båtlånefond;

nr 149, i anledning av väckt motion angående vissa extra ordinarie befattningshavares vid försvarsväsendet rätt till personliga lönetillägg m. m.; och

nr 150, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till tullverket för budgetåret 1941/42;

bevillningsutskottets betänkande, nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om avdrag å skatt på grund av militär tjänstgöring under år 1940;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 46, i anledning av väckt motion om utarbetande inom riksdagsbiblioteket av registren till riksdagens protokoll med bihang m. m.; och

nr 47, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ordnande av familjepensionsväsendet för präster m. m.;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 36, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag om ändrad lagstiftning angående s. k. rattfylleri m. m., dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m.;

nr 38, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321), dels ock en i ämnet väckt motion; och

nr 39, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till prisregleringslag, m. m., dels ock en i ämnet väckt motion; samt

jordbruksutskottets utlåtanden och memorial:

nr 57, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående det statsunderstödda bekämpandet av tuberkulos hos nötkreatur jämte i ämnet väckta motioner;

nr 58, i anledning av väckt motion angående tillsyn till motverkande av skada å fiske genom vattenförorening;

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet;

nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående räntan å lån från egnahemslånefonden;

nr 61, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående räntan å ogulden köpeskilling för viss kronoegendom;

nr 62, i anledning av väckta motioner rörande vissa ändringar i villkoren för lån från arbetarsmåbrukslånefonden;

nr 63, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av kronolägenheten Knopängen eller Bränninge nr 1 i Allhelgona socken av Östergötlands län;

nr 64, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m. gjorda framställningar;

nr 65, i anledning av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond; och

nr 66, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut angående viss nedsättning av statens fordran hos A. Elvstrand för av honom företaget virkesinköp.

§ 8.

Anmälades och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från konstitutionsutskottet:

nr 261, i anledning av väckta motioner om sänkning av rösträttsåldern vid politiska och kommunala val;

från statsutskottet:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1941/42 under riksstatsens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet;

nr 271, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse till Stockholms stad av det s. k. Bellevueområdet i Stockholm m. m.;

nr 272, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om inrättande av en statlig brandskola; och

nr 273, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa spørsmål rörande kustartilleriets ställning i försvarsorganisationen;

från bevillningsutskottet:

nr 270, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om arvsskatt och gåvoskatt m. m.;

från andra lagutskottet:

nr 259, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tillsyn å radiologiskt arbete m. m. samt lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd; samt

från jordbruksutskottet:

nr 264, i anledning av väckt motion angående fridlysningen av vissa djurslag;

nr 265, i anledning av väckta motioner om utredning och förslag rörande ordnandet av kontrollen över handeln med utsäde;

nr 266, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till avlönande av mejerikon konsulenter m. m.;

nr 267, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.;

nr 268, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en statlig lånefond för byggande av skogsvägar (skogsväglånefonden); och

nr 269, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till Mälarens reglering m. m.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag.

§ 10.

Avlämnades följande motioner, nämligen av:

herrar *Hagberg* i Luleå och *Persson* i Stockholm, nr 316, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 253, med förslag till lag med vissa bestämmelser om tryckta skrifter vid krig eller krigsfara;

herr *Lindberg* i Umeå, nr 317, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 251, angående åtgärder för främjande av ökad bostadsproduktion m. m.; och herr *Thorell m. fl.*, nr 318, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 251.

Dessa motioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes härafter kl. 4.22 e. m.

In fidem
Sune Norrman.

Tisdagen den 3 juni.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 272, angående anvisande av vissa anslag till det civila luftskyddet; och nr 277, angående anvisande av anslag till statens utrymningskommission. Dessa propositioner bordlades.

§ 2.

Föredrogos var efter annan följande å kammarens bord vilande Kungl. Maj:ts propositioner; och hänvisades därvid

till jordbruksutskottet propositionen, nr 265, angående anslag till jordbrukets kreditkassor för budgetåret 1941/42;

till bankoutskottet propositionen, nr 266, angående framflyttning av tiden för återställande av vissa svenska jordbrukskreditkassan tillhandahållna statsobligationer;

till statsutskottet propositionen, nr 274, angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till Statens sjuksköterskeskola: Utrustning;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 275, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 11 juni 1937 (nr 348) om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer; och

nr 276, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 21 § lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete;

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 278, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m.; och nr 279, angående prisrabatterande åtgärder på jordbrukets område m. m.;

till bevillningsutskottet propositionen, nr 280, med förslag till förordning angående ytterligare utsträckning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela förordnande jämlikt 1 § förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror, m. m.;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 282, angående anslag för budgetåret 1941/42 till egnahemsorganen för handhavande av bostadsförbättringsverksamhet, m. m.; samt

till statsutskottet propositionen, nr 283, angående anslag till anläggningsskapital för nya sulfitspriftfabriker.

§ 3.

Föredrogos var för sig de på bordet liggande motionerna; och remitterades därvid

till konstitutionsutskottet motionen nr 316 av herrar *Hagberg* i Luleå och *Persson* i Stockholm; samt

till statsutskottet motionerna:

nr 317 av herr *Lindberg* i Umeå; och

nr 318 av herr *Thorell m. fl.*

§ 4.

Föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 138—150, bevillningsutskottets betänkande nr 23, bankoutskottets utlåtanden nr 46 och 47, första lagutskottets utlåtanden nr 36—39 samt jordbruksutskottets utlåtanden och memorial nr 57—66.

§ 5.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 262, till Konungen i anledning av väckta motioner om förbättrad pensionering för sjöfolk i manskapsklass.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

§ 7.

Avlämnades följande motioner, nämligen av:

herr *Mosesson*, nr 319, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 253, med förslag till lag med vissa bestämmelser om tryckta skrifter vid krig eller krigsfara; och

herr *Edberg m. fl.*, nr 320, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 253.

Vidare avgåvos följande motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 251, angående åtgärder för främjande av ökad bostadsproduktion m. m., nämligen

nr 321 av fru *Västberg*;

nr 322 av herr *Norup m. fl.*;

nr 323 av herrar *Skoglund* i Doverstorp och *Ljungberg*; samt

nr 324—327 av herrar *Hagberg* i Luleå och *Persson* i Stockholm.

Samtliga dessa motioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.6 e. m.

In fidem
Sune Norrman.